

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Tyrocinium Artis Oratoriæ Sacræ Et Profanæ

Moine, Joseph

Solodori, 1714

4. De inventione propria generibus Judiciali & Deliberativo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68834)

jurandum est Dei in testem invocatio in dubiis, plerumq; facta à parte affirmante, cui in omni iudicio fides adhibetur, etiamsi ab hoste fiat. *Testes* sunt, qui affirmant notitiam alicujus rei, certis indiciis haustam, puta sensibus perceptam &c. Eòdem referri possent testimonia divina ex oraculis, probatis vaticiniis, & consimilibus petita.

CAPUT IV.

*De inventione propria generibus
Judiciali & Deliberativo.*

Genus Judi-
ciale.

I. Quid speciatim dicendum de genere Judiciali? Resp. Aliqua de Locis, huic generi propriis, attuli præced. cap. n. 5. Quoad reliqua præcepta universalia convenit ferè hoc genus cum reliquis duobus: unde qui illa scit, etiam istud eadem operâ sciet. Cæterùm de genere Judiciali ideo non videbatur in hoc opusculo longiùs & enucleatiùs agendum, quia consuetudo justas orationes in hoc genere habendi ferme potioribus in locis sublata videtur. Deinde quia iudicatur ferè non ex veteri jure, sed ex novo particularium locorum: quapropter ex eorundem consuetudine & moribus hujusmodi orationes & earum inventio informari debent. Quod si quis tamen plura de hoc genere desideret

ret

ret, fufius de ipfo fcribunt tum alii, tum Bretteville in fua Rhetorica gallicè edita. Confuli etiam pro his & aliis orationibus poterit Orator Extemporaneus P. Radau.

II. Quænam funt fpecialia generi Deliberativo? Resp. I. Videndum initio, an ea res fit, de qua fufcipitur fuafio vel diffuafio, & an fieri poffit; alioquin fublata eft deliberatio. 2. Si fieri poffit, an fit utilis, honefta, jucunda, facilis, neceffaria, vel majus bonum, de quo L. 6. c. 2. plura. Sunt ifti loci huic generi proprii, ut fuprà dixi. In diffuafione verò oppofitis rationibus procedendum eft. 3. Qui vult fuadere, ftudiosè obfervet, an habeat coram fuis auditoribus fufficientem auctoritatem, æftimationem probitatis & fapientiæ; alioquin frustra aget. Item quid & cui fuadeat (neque enim quidvis cuivis fuadendum ratio dicit) & ob quas rationes. Ingenui ducuntur ratione & honeftate, vulgus utilitate, juvenes jucunditate, fenes facilitate & neceffitate &c. Quocirca neceffe eft priùs cognofcere ingenium & mores Auditorum. 4. Si dubium fit, an res fieri poffit, primò fieri poffe oftendat; dein caufas afferat, cur fieri debeat. 5. Qui diffuadet, monftret, rem fieri non poffe, nec, fi poffet, fieri debere, utpote inutilem, indecentem, &c. 6. Dicat fine magno apparatu fermonis, ut decet fapientem, qui aliquid fuadet,

ne

Deliberativum.

ne talis apparatus consilium suspectum faciat. 7. Caveat tum semper, tum in isto genere, suspensionem ostentationis ingenii. 8. In deliberationibus vim non modicam habent exempla, rei, de qua agitur, convenientia, præsertim recentiora; quia vicina nostris temporibus magis movent.

CAPUT V.

*De Inventione propria Generi
Exornativo.*

Genus Exor-
nativum.

I. **Q**uid universim in laudibus observandum? Resp. Propriè loquendo nihil laudem mereri, nisi virtutem, & quæ cum virtute conjuncta sunt, loquendo de hominibus.

II. Quis potest laudari? Resp. Deus, Cæ-
lites, Probi, viventes & defuncti, Urbes,
Regiones, Scientiæ, Artes, Virtutes ipsæ,
& alia, de quibus Tyrocinium Eloquentiæ.

III. Si non est certum, an homo, qui
laudatur, habeat aut habuerit aliquam vir-
tutem, potestne hæc ipsi tribui? Resp. Præ-
stat niti certis, ne propter incerta etiam
certis, quæ dicuntur, fides decedat. Sunt
tamen aliquæ virtutes, in quibus meritò
conjectura fit etiam de aliis, cum hæ so-
leant illarum esse effectus, vel aliàs cum
ipsis connexæ. Et talis connexio jure credi-
tur